

ΕΡΜΗΣ Ο ΚΕΡΔΩΣ

Η Τ Ο Ι

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΓΚΤΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

ΕΤΓΓΡΑΦΕΙΑ ΠΑΡΑ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΙΑ ΠΡΟΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΗΣ

ΤΟΥ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΤΙΜΙΟΥ ΚΑΙ ΦΙΛΟΓΕΝΟΥΣ
ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΣΤΕΤΗΜΑΤΟΣ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΜΕΓΑΛΕΜΠΟΡΩΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΚΑΙ ΩΦΕΛΙΑΝ ΑΥΤΩΝ

ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΟΜΟΓΕΝΩΝ.

ΕΠΙΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙ Σ. Β.

Ε Ν Β Ε Ν Ε Τ Ι Α .

ΠΑΡΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΓΑΤΚΕΙ ΤΟΥ ΕΞ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ.

1 8 1 6 .

**ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ
ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΝ Β΄.**

ΗΤΟΙ

Λ Ε Ξ Ι Κ Ο Ν

ΕΜΠΟΡΙΚΟ-ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΝ ΤΗΝ ΕΜΠΟΡΙΚΗΝ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΝ,

Δ Η Λ Α Δ Η

Ἐξουχία, Ἐπικρατείας, Θαλάσσας, Πόλεις, Λιμένας, Κατοίκους, Προϊόντα, Τέχνους, Ἐμπόριον, Νομίσματα, Ζυγία, Μέτρα, Ἔθιμα, κ. τ. λ.

Μ Ε Ρ Ο Σ Α΄.

A—B

ΠΡΟΟΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Δέν εἶναι πρᾶγμα εὐεπιβολώτερον, καὶ περιεργότερον ἀπὸ τὸν ἀνθρώπινον Νῦν. Ἡ πρώτη αὐτῆ, καὶ χαρακτηριστικὴ ἐνέργεια τῆς αὐλοῦ ψυχῆς εὐθὺς μετὰ τὴν ὁπωσῦν τελειότητα τῆς μηχανῆς τῆ ἀνθρωπίνου σώματος, εἰς τὸ ὁποῖον ἐνεπνεύσθη παρὰ τῷ Δημιουργῷ τῶν ἀπάντων Θεῷ, δέν εἶναι δυνατόν νὰ ἐμπεριορισθῇ εἰς τοῦτο τὸ ὑλικὸν σαρκίον, ἀλλ' ἀναπετώσα ἕως τοῦ θρόνου ἐκείνου τῆς θείας Μακαριότητος, καὶ καταβυθίζομένη ἕως εἰς τὰς ἀβύσσους τῆ "Ἄδου, μελετᾷ τὴν Θεολογίαν· μετεωρίζομένη εἰς τὰς ἐπερακίους σφαίρας, συνιστᾷ τὴν Ἀστρονομίαν· θεωρῶσα ἐπιστημονικῶς τὰ ἐν γῆ, τὰ ὑπὲρ γῆν, καὶ τὰ ὑπὸ γῆν ὄντα, ἀποτελεῖ τὴν Φυσικὴν· συγκρίνουσα τὰ μεγέθη, καὶ τὰς ἀποστάσεις τῶν ὄντων, συναρμόζει τὴν Μαθηματικὴν· φέρουσα διὰ τῆς μνήμης ὡς παρὸν τὸ παρεληλυθός, καὶ διαγράφουσα τὸ ἐρεστώδες, διηγεῖται τὴν Ἱστορίαν· συμπεραίνουσα ἔκ τινων παρατηρήσεων τὸ μέλλον, ἐπινσεῖ Ἀστρολογίαν, καὶ Μαντικὴν. Ὡφελιμωτέρα ὁμῶς καὶ τερπνοτέρα εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον εἶναι ἢ γινομένη τῷ ποδὸς περιέργεια εἰς τὴν ὑδρόγειον ταύτην Σφαῖραν, εἰς τὴν ὁποίαν πλασθέντες διετάχθημεν νὰ κατοικῶμεν παρὰ τῷ Πλάστου ἡμῶν Θεῷ, καὶ αὕτη εἶναι ἢ Γεωγραφία.

Περιττὴ πολυλογία ἤθελεν ἦναι τὸ νὰ ἀπαριθμῶ-

σώ-

σωμεν τὰς προξενύμενας ὠφελείας εἰς τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τῆν σπουδὴν τῆς Γεωγραφίας· διότι χωρὶς αὐτῆς ἡ Ἱστορία, καὶ ἡ Φυσικὴ εἶναι ἀτελεῖς, καὶ ἡ Πολιτικὴ, καὶ Ἡθικὴ ἐλλυπέσταται. Τὸ δὲ Ἐμπόριον, ἡ ψυχὴ, καὶ τὸ πρῶτον κινουῦν ὅλων τῶν τεχνῶν, χωρὶς τῆς Γεωγραφίας εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐνεργηθῇ κανονικῶς, καὶ νὰ δαφιλεύσῃ ἐκείνας τὰς ὠφελείας, αἱ ὁποῖαι προσδοκῶνται ἀπὸ τῆτο τὸ εὐγενές, καὶ πολὺπλοκον ἐπάγγελμα.

Ταῦτα συλλογιζόμενος πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, ἐπεχείρησα νὰ ἐκδώσω Γεωγραφίαν ἐντελῆ, καὶ μεθοδικὴν εἰς τὴν γλῶσσάν μας, πρὸς ὄφελος κοινὸν τῆ Γένους, καὶ μάλιστα τῶν Ἐμπόρων, λαβὼν ὁδηγὸν τὸν περίφημον Ἄγγλον Γουθρίαν, καὶ τὸ ἔργον ἤγγιζεν εἰς τὸ τέλος, ὅτε ἡ ἐσχάτη, καὶ μεγίστη μεταβολὴ τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἐπικρατειῶν, καὶ Διοικήσεων, καὶ ἡ ἀστατος τύχη καὶ περιπέτεια τῶν οἰκιακῶν με πραγμάτων, καὶ ὁ ἐπισκήψας πάμφθορος ἔμπρησμός, μ' ἔκαμαν ν' ἀποκάμω, καὶ ν' ἀφήσω ἀτελές τὸ ἔργον, ἕως ὅτε νὰ μὲ ἐνισχύσῃ ὁ τῶν ἀγαθῶν Πρύτανις Θεὸς νὰ ἀποτελέσω, καὶ νὰ ἐκδώσω εἰς τὸ Κοινὸν ἐκείνης τῆς κόπους, καὶ ἀγῶνάς με.

Ἐπιχειρήσας δὲ τῶρα διὰ τὰς προλεχθεῖσας αἰτίας νὰ συγγράψω τὴν Ἐμπορικὴν ταύτην Ἐγκυκλοπαιδείαν, τὴν παιδείαν δηλαδὴ, καὶ μαθήτευσιν ὅσων χρειάζονται οἱ ἀληθῶς ἔμποροι εἰς τὸ ἐπάγγελμά των, καὶ ἀναγκαζόμενος νὰ ἐκθέσω τὰς Ἐπικρατείας, Πόλεις, τόπους, λιμένας, θαλάσσας, ποταμούς, προϊόντα, καὶ τέχνας τῶν κατοίκων τῆς γῆς, καθ' ὅσον συμβάλλουν εἰς τὸ Ἐμπόριον, προσθέτων καὶ τὴν ἀναλογίαν τῶν νομισμάτων, ζυγίων, καὶ μέτρων, μὲ τὰ εἰς ἡμᾶς γνω-

στὰ, καὶ τὰ ἐκάστῃ ἔθιμα, νόμους, καὶ ἐμπορικὰ συναλλάγματα, ἐσύνησα τὸ παρὸν Γεωγραφικὸν Ἐμπορικὸν Λεξικὸν, τὸ ὁποῖον, ὅτι εἶναι ὠφέλιμον εἰς ὅλον τὸ Γένος, καὶ ἰδιαιτέρως εἰς τὰς ἐμπορευομένης, εἶναι πασίδηλον, ὅτι δὲ εἶναι καὶ δυσκατόρθωτον, τὸ καταλαμβάνει πᾶς τις συλλογιζόμενος.

Α'. Ὅτι διὰ τὸ νεοφανές του εἰς τὴν γλῶσσάν μας, χρειάζεται πολὺν ἀγῶνα διὰ τὰ συναρμολογηθῆ κατὰ τὸ πρέπον.

Β'. Ὅτι τῶν διαφόρων τόπων, καὶ τρόπων τὰ ὀνόματα, μάλιστα τῶν γνωσθέντων μετὰ τὴν ἔκλειψιν τῶν γεωγραφησάντων εἰς τὸ γένος μας, πρέπει νὰ προσαρμωθῶν εἰς τὰς καταλήξεις, καὶ ῥυθμὸν τῆς γλώσσης μας, καθὼς ἔκαμαν ἐκεῖνοι Στράβων, καὶ Πτολεμαῖος οἱ κορυφαῖοι, καὶ μετ' αὐτοὺς ὅσοι τοιαῦτα συγγράψαν, ὥστε καὶ νὰ φυλάττουν τὰ χαρακτηριστικὰ γράμματα τῆς ὀνομασίας των, κατὰ τὴν διάλεκτον τῆς ἐνοικῆτος ἔθνης, διὰ νὰ μὴν ἀπομακρύνωνται ἀπὸ τὸ εὐκατάληπτον ἄλλὰ καὶ νὰ μὴ ᾖναι κακόηχα, καὶ μακρὰν πολὺ ἀπὸ τὴν εὐφράδειαν, καὶ εἰρμὸν τῆς γλώσσης μας.

Γ'. Ὅτι ἡ καταγραφή πρέπει νὰ συνεργανισθῆ ἀπὸ Συγγράμματα κλασικά, καὶ ὁ ὑπολογισμὸς τῶν νομισμάτων, μέτρων, καὶ ζυγίων νὰ γένη μὲ τὴν κατὰ δύναμιν ἀκρίβειαν, κ. τ. λ.

Ἐγὼ λοιπὸν, Φίλτατε Ἀναγνώστα, ἐπιμελῶμαι νὰ νικήσω ὅλας τὰς δυσκολίας, καὶ νὰ ἐκτελέσω τὸ Σύγγραμμα ὅσον τὸ δυνατόν ἐντελές εἰς τὸ εἶδός του, καὶ ὠφέλιμον πρὸς Σὲ, πρὸς τὸν ὁποῖον ἀποτείνω τὰς σκοπύς μου τύτης, καὶ κάμνω τὰς κόπυς. Ἐπεμελήθην, ὅσον

ι.

ΠΡΟΟΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

σον ἐδυνήθην, καὶ ἠρεύνησα πολλοὺς περὶ τῶν γνωστῶν εἰς αὐτὰς πραγμάτων, ὅσον αἱ περιστάσεις τῆ θανατικῆ μοῖ ἐπιτρέψουσιν εἰς τὴν ἐδῶ παροικίαν μου ἐμελέτησα διάφορα Συγγράμματα περιηγητῶν, καὶ ὠφελήθην ἐσιωδῶς ἀπὸ τοῦ πεντάτομον Μέγα Ἐμπορικογεωγραφικὸν Λεξικὸν τῆ κυρ Πευχήτε (Peuchet), τὸ τετράτομον τῆ κυρ Σαυαρῆ, τὸ ἐπιγραφόμενον Μέντωρ Ἐντσελὴς τῶν Ἐμπόρων, καὶ ἄλλα Γεωγραφικὰ Συγγράμματα, γνωρίζων τὴν χάριν εἰς ἐκείνους τοὺς νεωτέρους ἀλλογενεῖς, οἱ ὅποιοι περιελθόντες καὶ τὰ ἀπώτερα μέρη τῆς ὑδρογείας Σφαῖρας, συνέγραψαν ὠφέλιμα ἀπομνημοεύματα περὶ Ἐμπορίας.

Σὺ δὲ μελέτα, καὶ μάνθανε, ἔχων πρὸ ὀφθαλμῶν τεχνητὴν Σφαῖραν ὑδρογείων, ἢ καὶ γεωγραφικὰς Πίνακας, ἢτοι χάρτας, διὰ τὰ ὀδηγῆς καὶ μὲ τὰ ὀμμάτια τὴν φαντασίαν σου, καὶ εὖχε νὰ λάβω καιρὸν νὰ ἐκδώσω καὶ τὴν Γενικὴν μου Γεωγραφίαν, ἡ ὁποία θέλει σὲ διδάξει ἐπιστημονικώτερον τὰ περὶ τῆς Ἐπιστήμης ταύτης, τῆς τοσῦτον ἀναγκαίας διὰ τὸ Ἐμπόριον, καὶ τὴν Ἱστορίαν.

Ἄλλ' ἐπειδὴ πολλαὶ φράσεις, καὶ ὄροι γεωγραφικοὶ ἀναγκαίως ἐμφιλοχωρῶν εἰς τὸ Βιβλίον τῆτο, καὶ εἶναι δύσκολον νὰ τὰς ἐννοήσῃ ὁ ἄπειρος εἰς τὴν Γεωγραφίαν, ἀναγκαῖον μοῖ ἐφάνη νὰ ἐκθέσω ἐνταῦθα τὰ ἀκόλυθα Γεωγραφικὰ Προγυμνάσματα, μὲ τὴν δυνατὴν συντομίαν συνοπτικώτατα. Ὑγίαινε, καὶ εὐτύχει.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῆς 1. Ἰαννουαρίου, 1816.

Ὁ Συγγραφεύς.

ΓΕΩ.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΠΡΟΓΤΜΝΑΣΜΑΤΑ.

Κοσμογραφία λέγεται ἡ περιγραφή τῶ ὄρωμένου τῦτου Κόσμου.

Μέρη δὲ ταύτης δύο· ἡ Ἀστρονομία, ἐνασχολουμένη εἰς τὴν διδασκαλίαν περὶ τῶν ἀστρῶν, καὶ τῆς σχέσεως αὐτῶν πρὸς ἀλλήλα, πρὸς τὸν Ἡλιον, καὶ τὴν Γῆν· καὶ ἡ Γεωγραφία, ἢτοι ἡ καταγραφή τῆς γῆς, καὶ τῶν εὐρισκομένων εἰς αὐτὴν φυσικῶν, τεχνητῶν, καὶ πολιτικῶν πραγμάτων.

Ἡ ἐπιφάνεια τῆς Σφαιρας ταύτης, ἐπειδὴ εἶναι ἀπὸ ὕδαρ, καὶ ἀπὸ γῆν, ὠνομάσθη Ὑδρογείος.

Θάλασσαι ὠνομάζονται τὰ συστήματα τῶν ὕδατων, τὰ ὅποια διὰ τὰ λυόμενα ὑπόγεια ἄλατα, ἀλμυραίνονται.

Ἡ πεῖρος, ἢ Ξηρά, ἐπιφάνεια τῆς γῆς ἐκτεταμένη, στερεά, καὶ ἀσκέπαστος ἀπὸ θαλάσσης, καὶ νερά· μὲ ὅλον τοῦτο ἔχουσα λίμνας, ποταμούς, ἔλη, ρύακας, χειμάρρους, διώρυγας, βρύσεις, κ. τ. λ.

ΔΙΑΪΡΕΣΙΣ

Τῆς Ἡπέρου καθ' ἑαυτήν.

Μεγάλαι Ἡπειροὶ εἶναι τέσσαρες· Ἀσία, Ἀφρικὴ, καὶ Εὐρώπη, αἱ ὅποια συγάμα καὶ Παλαιὸς Κόσμος λέγονται, καὶ Ἀμερικὴ, ἣτις ὠνομάζεται καὶ Νέος Κόσμος, ὡς ἀγνώριστος εἰς τὰς παλαιὰς ἀνθρώπων. Ἴδε περὶ ἐκάστης αὐτῶν εἰς τὸ Βιβλίον τῦτο κατὰ λέξιν.

Β.

Βουνόν, ἢ Ὄρος λέγουμεν ὕψωμα φυσικόν γῆς, καὶ πετρῶν, ἀπὸ τοῦ ὁποῖον πηγάζουσι οἱ ποταμοὶ, καὶ αἱ βρῦσεις.

Φάραγξ εἶναι στενὸν, καὶ βαθύ διάσχισμα βουνῶν, ἢ βουνῶν.

Νάπος, Φάραγξ σύνδενδρος, καὶ ἀνήλιος.

Πεδιάς, ἐπιφάνεια γῆς ὁμαλή.

Λειβάδι, πεδιάς χλοηφόρος.

Χέρος, γῆ ἀκαλλιέργητος, καὶ ἀγεώργητος.

Χωράφι, γῆ γεωργημένη, καὶ σπειρομένη, ἢ φυτευομένη.

Ἄμπελος, γῆ φυτευμένη κλήματα, καὶ Ἄμπελών, αἱ πολλαὶ Ἄμπελοι.

Κῆπος, γῆ φυτευμένη χόρτα βρώσιμα, καὶ δένδρα καρποφόρα.

Παράδεισος, κῆπος τρυφῆς μὲ ἀνθη, καὶ δένδρα ὠραῖα, πρὸς τερπνότητα, καὶ περίπατον.

Λόφος, ὕψωμα ὁμαλὸν πεδιάδος, χαμηλότερον τοῦ βουνοῦ.

Κοιλὰς, χαμύλωμα, καὶ κοίλωμα ὁμαλὸν πεδιάδος, ἀντιπεπονθότως πρὸς τὸν λόφον, καὶ ἀβαθέστερον τῆς φάραγκος.

Δρυμὸς, ἢ Δρυμῶν, τόπος σύνδενδρος, ἐκτεταμένος, αὐτόφυτος, καὶ ἀκαλλιέργητος ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ.

Δάσος δὲ μικρὸς δρυμὸς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ φυτευμένος, καὶ καλλιεργημένος.

ΔΙΑΪΡΕΣΙΣ

Τῶν ὑδάτων καθ'ἑαυτά.

Ὠκεανὸς εἶναι ἡ μεγίστη τῶν ὑδάτων ἑκτασις περικυκλῶσα τὴν γῆν, καὶ κατὰ τὰς τέρας τόπους ὀνομάζεται.

Παγωμένος, ὁ εἰς τὰς Πόλους διὰ τὰς πάγους τε.

Ἀτλαντικός, ὁ μεταξύ Εὐρώπης, καὶ Ἀφρικῆς πρὸς Δ. καὶ τῆς Ἀμερικῆς πρὸς Α.

Ἰνδικὸς, ὁ πρὸς Ν. τῆς Ἰνδίας.

Εἰρηναῖος, ὁ μέγιστος μεταξὺ Ἀσίας, καὶ Ἀμερικῆς.

Θάλασσα, μικρότερον μέρος τῆς Ὠκεανῆς, ἀλλὰ καὶ ταύτωμεῖται πολλάκις, διότι καὶ Ἀτλαντική, καὶ Ἰνδικὴ Θάλασσα, καὶ Παγομένη, λέγομεν· κυρίως δὲ ἡ Μεσόγειος, ἡ Βαλτική, ἡ Κασπία, ἡ Γερμανικὴ, ἡ Ἐρυθρὰ, κ. τ. λ. περὶ τῶν ὁποίων ἰδὲ τὰ κατ' ὄνομα Ἀρθρα εἰς τὴν σειράν τῆς Βιβλίας.

Πέλαγος, μέρος τῆς Μεσογείας Θαλάσσης, ὡς Τυρρηναϊκόν, Ἰώνιον, Αἰγαῖον, κ. τ. λ.

Ἀρχιπέλαγος, μέρος τῆς αὐτῆς Θαλάσσης μὲ πολλά Νησιά, καὶ κατὰ παρανομίαν καὶ ἄλλα ὅμοια τῆς Ὠκεανῆς, ὡς τῆς Ἁγίας Λαζάρου, καὶ ἄλλα παρὰ τοῖς Νεωτέροις.

Λίμνη, συναγωγὴ ὑδάτων ἄσχετος μὲ τὴν Θάλασσαν, εἴμῃ διὰ ποταμῶν τινός· πολλάκις δὲ αἱ μεγάλαι λίμναι λέγονται καὶ Θάλασσαι, ὡς ἡ Κασπία, ἡ Τυβεριαῖς, καὶ ἄλλαι ἄλμυραί.

Ποταμὸς, συναγωγὴ ὑδάτων ποτίμων, ρεόντων πρὸς τὴν Θάλασσαν, ἢ μεγάλην τινὰ λίμνην, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πλευστός.

Ῥύαξ, ποταμὸς μικρὸς, καὶ ἄπλευστος.

Χεῖμαρρος, ποταμὸς γινόμενος εἰς καιρὸν τῶν βροχῶν, καὶ ξηραινόμενος, ἢ καταντῶν εἰς ῥυάκα μικρὸν εἰς καιρὸν ἀνυδρίας.

Ἐλος, καὶ Τέναγος, συναγωγὴ ὑδάτων ἀδιέξοδος, ἰλῶδης, καὶ σύμμικτος μὲ τὴν γῆν.

Στόμιον, καὶ Ἐκβολὴ ποταμῶν, ὁ τόπος, εἰς τὸν ὁποῖον χύνεται εἰς τὴν Θάλασσαν.

Συμβολή, ἢ ἔνωσις δύο ποταμῶν, ἢ ῥυάκων.

Διώρυξ, αὐλάκι μέγα, χειροποίητον νὰ διαπλέουν οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ ἑνα εἰς ἄλλον ποταμὸν, ἢ λίμνην μὲ πλοῖα, σχεδίας, ἢ καράβια.

Βρύσις, νερὸν ῥέον ὀλιγώτερον τῆς ῥυάκος.

Πηγάδι, ἢ Φρέαρ, νερὸν συναζόμενον ὑπὸ τῆς γῆς.

γῆν, καὶ ἐξαντλούμενον ἀπὸ ἐπιφάνειαν ἀνασκαμμένην.

Δεξαμενὴ, νερὸν συναζόμενον ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς εἰς τόπον ὑπεσκαμμένον, καὶ ἐξαντλόμενον.

Δ Ι Α Ϊ Ρ Ε Σ Ι Σ Σ Χ Ε Τ Ι Κ Η

Ἡπειρών καὶ Ὑδάτων.

Ἐπειδὴ ἡ ἐπιφάνεια τῆς ὑδρογείου Σφαίρας εἶναι κατ' αὐτὸ τόνομα σύνθετος ἀπὸ ὕδαρ, δηλαδὴ νερὸν, καὶ ἀπὸ γῆν, ἢτοι ξηρὰν, αἱ διάφοροι τῶν στοιχείων τούτων πρὸς ἀλλήλα σχέσεις, σχήματα, καὶ καταστάσεις, ἔχον καὶ ἀνάλογα ὀνόματα, τὰ ὅποια μεταχειρίζονται οἱ ἄνθρωποι πρὸς διακριτικὴν σαφήνειαν.

Σχετικῶς, καὶ ἀντιπεπονηθότως ὅ,τι εἶναι ἡ Νῆσος εἰς τὴν θάλασσαν, τὸ αὐτὸ εἶναι εἰς τὴν Ἡπειρον ἢ Λίμνη· ὅ,τι δ' ἡ Χερσόνησος, ὁ Κόλπος· ὅ,τι ὁ Ἰσθμὸς, ὁ Πορθμὸς· καὶ ὅ,τι τὸ Ἀκρωτήριο τῆς Χερσονήσου, ἢ Λιμὴν τῆς Κόλπου, κ. τ. λ.

Νῆσος ὀνομάζεται γῆ πανταχόθεν περίκλειστος ἀπὸ ὕδατα, ὥστε κατ' αὐτὸν τὸν λόγον ὁ Παλαιὸς Κόσμος ἤμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ μία, καὶ ὁ Νέος ἄλλη Νῆσος, περικυκλόμεναι ἀπὸ τὸν Ὠκεανὸν, εἰάν τῶντι δὲν συνέχεται· εἰδὲ μὴ, ἀμφότεραι Νῆσος μία· ἀλλὰ ταύτας διὰ τὴν μεγάλην τῶν ἔκτασιν ὀνομάζομεν Ἡπεῖρος· Νήσους δὲ, καὶ Νησία, καὶ ὑποκοριστικώτερον Νησίδια, τὰ μικρότερα, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα, καὶ ἡ ἔκτασις διαλαμβάνονται ἐφεξῆς εἰς τὸ Λεξικὸν τῆτο.

Πέλαγος, θάλασσα ἔχουσα Νήσους καὶ Νησία· ἡμεῖς ὅμως, ἀκολουθῶντες τὸ παράδειγμα τῶν νεωτέρων Γεωγράφων, καὶ περιηγητῶν, ὀνομάζομεν Ἀρχιπέλαγος τὸ τοιοῦτον μέρος τῆς θαλάσσης, κατὰ συνωνυμίαν ἀπὸ τὸ παλαιὸν τῆς Μεσογείου Θαλάσσης Ἀρχιπέλαγος, προσθέτοντες καὶ διακριτικὸν, ὡς τοῦ Ἁγίου Λαζάρου, κ. τ. λ.

Κόλπος γίνεται ὅταν ἡ θάλασσα προχωρεῖ ἐνδότερον, ἀφήνῃσα ἐκατέρωθεν Ἡπειρον.

Ἀκρωτήριον δὲ, ὅταν ἡ Ἡπειρος προχωρῆσα εἰς τὴν θάλασσαν κατανατᾷ εἰς τὸ στενότερον κατὰ τὴν ἄκραν.

Ὡστε κατὰ τὰς λόγους τέττις ἡ Μεσόγειος, ἡ Βαλτική, καὶ ἡ Λευκὴ θάλασσα εἶναι μέγιστοι Κόλποι τοῦ Ὠκεανῦ, καθὼς καὶ ἡ Ἐρυθρὰ (ἡ ὁποία καὶ Ἀραβικὸς Κόλπος ὀνομάζεται), καὶ ἡ Ἰνδική.

Κόλποι μεγάλοι εἶναι ὁ ῥηθεὶς Ἀραβικὸς, ὁ Περσικὸς, ὁ Μεξικανὸς, καὶ ὁ Ἀδριατικὸς, μικροὶ δὲ πάμπολλοι.

Ἡ Εὐρώπη, ἡ Ἀφρική, καὶ ἡ Ἀσία αὐτὴ, ἐκτεινόμεναι εἰς τὰς περὶ αὐτὰς θαλάσσας, καὶ Ὠκεανὸν, εἶναι μέγιστα ἀκρωτήρια, κατὰ τὸν ῥηθέντα ἀντιπεποιθότα λόγον.

Λιμὴν εἶναι Κόλπος μικρὸς μὲν νερὰ μετρίως βαθύς, δεχόμενος παράβια ἀράσσοντα μὲ ἀγκύρας, καὶ ἀσφαλίζων αὐτὰ ἀπὸ τὰς τρικυμίας.

Χερσόνησος, ἀντιπεποιθότως πρὸς τὸν Κόλπον, ἢτοι κόλπος ξηρᾶς πρὸς θάλασσαν, εἶναι ἡ Χερσόνησος περιβρεχομένη κατὰ τὸ περισσότερον τῆς περιφερείας τῆς ἀπὸ τὴν θάλασσαν, καὶ συγκρατουμένη κατὰ τὸ ὀλιγώτερον μὲ τὴν Ἡπειρον.

Πορθμὸς λέγεται τὸ στένωμα τῆς θαλάσσης, διὰ τῆ ὁποίας συνέχεται μὲ τὸν Κόλπον.

Ἴσθμὸς δ' ἀντιπεποιθότως τὸ στένωμα τῆς γῆς, διὰ τῆ ὁποίας συγκρατεῖται ἡ μεγάλη Ἡπειρος μὲ τὴν Χερσόνησον.

Πολλοὶ Πορθμοὶ ἔχουν ἴδια ὀνόματα, ὡς ὁ Ἑλλησποντος συνέχων τὴν Προποντίδα μὲ τὸ Ἀρχιπέλαγος, ὁ Θρακικὸς Βόσπορος συνδέων ταύτην μὲ τὸν Εὐξείνιον Πόντον (Μαύρην θάλασσαν), ὁ Ταυρικὸς συζευγύων τοῦτον μὲ τὴν Μαιώτιδα λίμνην, ὁ τῶν Γαδεύρων συνενώνων τὴν Μεσόγειον μὲ τὸν Ὠκεανόν.

Ἄλλὰ καὶ οἱ Ἴσθμοὶ ἰδιωνυμῶνται ὡς τὸ Πρεκόπι τῆς Ταυρικῆς Χερσονήσου, καὶ τὸ Ἐξαμίλλι τῆς Πελοποννήσου, καὶ ἄλλοι.

Αἰγιαλὸς ὀνομάζεται ἡ ἄκρα τῆς γῆς πρὸς τὴν θάλασσαν.

Ὅχθη δέ, ἡ τῶν ποταμῶν, καὶ λιμνῶν ἄκρα.

Σύρτις (Banc) ὑπόστρωμα ἀβαθεῖς τῆς θαλάσσης ἀμμῶδες, ἢ καὶ πετρώδες.

Σκόπελος, πέτρα ὕψαλος, ἢ καὶ ὀλίγον φαινομένη εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης.

Δίνη, περιστροπὴ τῶν ὑδάτων γινομένη ἢ ἀπὸ ὑπόγειον δίοδον ὀρμητικὴν, ἢ ἀπὸ Σιφῶνα ἀπορροφῶντα ἐν ταυτῷ μεγάλην ποσότητα ὑδάτων, καὶ βιάζοντα τὰ λοιπὰ νὰ τρέξῃν ῥαγδαίως πρὸς ἀντιταλάντους, καὶ ἰσοσταθμίαν.

Παλίρροια λέγεται ἡ τῆς θαλάσσης ὀρμὴ πρὸς τὴν γῆν· Πλημμυρίς, ἢ Ἐπίρροια, καὶ ἐπιστροφή πάλιν, τὴν ὁποίαν Ἀμπώτιδα ἀποκαλεῖται.

Ἄ Τ Μ Ο Σ Φ Α Ι Ρ Ι Κ Α .

Ἡ Ὑδρόγειος Σφαῖρα διὰ τὴν ἔμφυτόν της θερμότητα, καὶ διὰ τὴν ἡλίου τὴν ζέσιν, εξατμίζουσα τὴν ὑγρότητα, τὴν ἀναπέμπει εἰς τὸν αἶρα, καὶ ἀποτελεῖ πολλά ἀποτελέσματα ἀξιοπαρατήρητα εἰς τὰς Γεωγραφίας, τὰ ἀκόλουθα.

Νεφέλη, καὶ Σύνεφον, ὑγροὶ ἀτμοὶ πυκνωμένοι, καὶ ἀρμόδιοι διὰ τὴν ἀποτελέσαν βροχήν.

Ὀμίχλη, σύνεφον ἀραιότερον, καὶ ἀνεπιτηδεῖον διὰ βροχήν.

Κεραυνός, ἠλεκτρικῆς ὕλης ἕξις ὀρμητικὴ ἀπὸ τῶν νεφελῶν.

Ἀστραπή, τὸ φῶς τῆς κεραυνῆς.

Βροντὴ, ὁ κρότος αὐτῆς.

Καιροὶ, τὰ τέσσαρα τῆς ἔτους μέρη εἰς τὰς εὐκράτους Ζώνας, ἢτοι Ἅρ, Θέρος, Φθινόπωρον, Χειμῶν. Εἰς δὲ τὴν διακεκαυμένην Ζώνην δύο, Βροχερός, καὶ Ξηρός· καὶ εἰς τὴν κατεψυγμένην δύο, Ἡμέρα καὶ Νύξ.

ΘΕΣΙΣ ΣΧΕΤΙΚΗ

Τῶν Τόπων, καὶ Διαστήματα.

Ἀπὸ τὴν ἐκτεθεῖσαν Ναυτικὴν Πυξίδα καταλαμβάνομεν, ὅτι Ἀνατολικὸν λέγομεν τόπον τινὰ κείμενον πρὸς τὸ μέρος, ὅπου ἀνατέλλει ὁ ἥλιος πρὸς τὸν τόπον ὅπου εὐρισκόμεθα, ἢ περὶ τοῦ ὁποίου λαλοῦμεν· Δυτικὸν δ' ὁμοίως τὸν πρὸς τὴν Δύσιν, καὶ τὰ λοιπά. Π. Χ. λαλοῦντες περὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἢ εὐρισκόμενοι εἰς αὐτήν, λέγομεν, ὅτι πρὸς Α. ἔχει τὴν Χαλκηδόναν· πρὸς Β. τὸν Γαλατᾶν, πρὸς Δ. τὴν Ζωοδόχον Πηγὴν, καὶ πρὸς Ν. τὴν Προποντίδα, κ. τ. λ.

Ὅταν δὲ εἴπωμεν, ὅτι ἡ Κωνσταντινούπολις κεῖται $\frac{2}{3}$ λεύγης πρὸς Δ. τῆς Χαλκηδόνας, ἐννοοῦμεν τὴν αὐτὴν θέσιν, ἀλλ' ὡς ἀπὸ Χαλκηδόνας κινούμενοι ἐκφραζόμεθα.

Οἱ Γεωγράφοι ἐννοῦντες τὸν ἄνθρωπον βλέποντα πρὸς Βορρᾶν, καὶ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον καταγράφοντες ὅλας τὰς Γεωγραφικὰς Πίνακας, ἢτοι Χάρτας, ἐννοῦν ἔμπροσθεν τὰ πρὸς Β. μέρη, ὀπισθεν τὰ πρὸς Ν., δεξιά τὰ πρὸς Α., καὶ ἀριστερά τὰ πρὸς Δ.

Εἰς δὲ τοὺς ποταμοὺς πάλιν ἐννοῦντες τὸν θεωρητὴν ἀναβαίνοντα τὸ ρεῦμα, ἢτοι ἀπὸ τὰς ἐκβολὰς πρὸς τὴν πηγὴν προχωρῶντα ὀνομάζουσι δεξιὰν, καὶ ἀριστεράν ὄχθην τῶ ποταμῷ κατὰ τὴν θέσιν τῆ ἀναπλέοντος. Οὕτω πρὸς δεξιὰν τοῦ Δουναβέως κεῖται ἡ Δακία, καὶ πρὸς ἀριστεράν ἡ Μοισία, ἢτοι Βουλγαρία, καὶ περὶ τῶν λοιπῶν παρομοίως.

Ἄλλ' ἐπειδὴ μὲ τὰς τοιαύτας σχετικὰς τῶν τόπων ἐκφράσεις, καταλαμβάνομεν τὰ ἀπαστήματα αὐτῶν μὲ δυσκολίαν, καὶ χρειαζόμεθα ἀκριβῆ καταμέτρησιν ὅλων, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀδύνατον διὰ πολλὰ αἴτια· οἱ ἀκριβεῖς Γεωγράφοι ἐπενόησαν ἄλλον τρόπον, καὶ εὐκολώτερον, καὶ ἀκριβέστερον, μὲ τὸν ὁποῖον εὐρίσκουσι

καὶ

καὶ τὰ γραμμικὰ διαστήματα ἀπὸ τὸν ἓνα πρὸς τὸν ἄλλον Τόπον, καὶ Πόλιν, καὶ τὰ κατὰ περιφέρειαν Νή-
σε, Ἐπικρατείας, καὶ Τόπου, καὶ ἔτι τὴν ἑκτασιν τῆς
ἐπιφανείας αὐτῶν. Ἰδὲ ἔτος.

Αἱ ἀνωμαλίας τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς διὰ τὰ βυθὰ,
καὶ φάραγκας, λόφους, καὶ κοιλάδας ἔσαι μικραὶ, πα-
ραβαλλόμεναι μὲ τὸν ὄγκον τῆ σῶματός της, παραβλέ-
πονται ἀπὸ τῆς Γεωγραφίας, οἱ ὁποῖοι ὑπολαμβάνοντες
κατὰ τὸ σφαιροειδὲς τὸ ὑδρογείον αὐτὸ σῶμα, ἐξωκα-
μένον κατὰ τὸ μέσον, καὶ συνεσταλμένον εἰς τὰ ἄκρα,
διαίρουν τὴν κυρτὴν του ἐπιφάνειαν, καθὼς οἱ Ἀστρονό-
μοι τὴν κοίλην τῆ ἕραν εἰς διαφόρους κύκλους, διαιρυσμέ-
νης εἰς μικρὰς, καὶ μεγάλας.

Μεγάλοι κύκλοι εἶναι ὅσοι ἔχουσι κέντρον τὸ κέντρον
τῆς γῆς, καὶ γεωγραφικῶς ἐπίσημοι ἔτσι.

Ὁ Ἰσημερινός, ὁ ὁποῖος καὶ Γραμμὴ παρα τῶν
Νεωτέρων ἰδιωνυμεῖται, εἶναι κύκλος μέγας, διαχωρίζων
τὴν ἐπιφάνειαν τῆς Σφαίρας εἰς δύο ἴσα Ἡμισφαίρια,
τὸ μὲν Ἀρκτικόν, ἢ Βόρειον, τὸ δὲ Ἀνταρκτικόν, ἢ Νο-
τιον λεγόμενα. Ὀνομάσθη Ἰσημερινός, διότι ὅταν ὁ ἥ-
λιος ᾖ κατὰ κάθετον ἐπ' αὐτὸν, εἶναι ἴσαι αἱ ἡμέ-
ραι μὲ τὰς νύκτας.

Μεσημβρινός. Ἄλλος μέγας κύκλος, διατέμνων
τὴν Σφαῖραν εἰς Ἀνατολικόν, καὶ Δυτικόν Ἡμισφαί-
ριον, καὶ συντεμνόμενοι κατ' ὀρθὰς γωνίας, ἦτοι μὲ ἀ-
κρίβειαν σταυρωτὰ μὲ τὸν Ἰσημερινόν διερχόμενος δ' ἔ-
τος ἀπὸ τοὺς πόλους, χωρίζεται εἰς τεταρτημόρια κύ-
κλου τόξα.

Οἱ κύκλοι ἔτσι εἶναι ἀναγκαιότατοι εἰς τὴν Γεωγρα-
φίαν ἀμφότεροι, διότι διαιρούμενοι εἰς 360 μέρη, τὰ ὁ-
ποῖα μοῖρας ὀνομάζομεν, ὑποδιαιρυσμένας εἰς 60 λεπτὰ
πρῶτα ἑκάστη, καὶ τῶν πάλιν ἕκαστον εἰς 60 δεύ-
τερα, ἀποτελοῦν τὰ σημεῖα τῆς θέσεως ἑκάστη τόπου
εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς ὑδρογείης Σφαίρας, καὶ εὐκολύ-
νουν τὸν ὑπολογισμὸν τῶν διαστημάτων.

Μοῖρα ἄρα εἶναι τὸ τριακοσίοστον ἐξηκοστὸν τοῦ
κύ-

κύκλος, καὶ διὰ συντομίαν σημειῖται μετὰ -ο- ἐπιτιθέμενον εἰς τὸ τέλος τῆς ἀριθμῆς.

Λεπτὸν πρῶτον, τὸ ἐξηκοστὸν τμηματῆς Μοίρας, σημειούμενον ἕτως - ' -

Λεπτὸν δεύτερον, τὸ ἐξηκοστὸν ὑπότμημα τοῦ πρώτου, σημειούμενον - '' -. δηλαδή ἡ Λοῦδρα κεῖται ὑπὸ τὴν 17°. 34'. 45". τοῦ Μ. καὶ τὴν 51°. 31'. 00" τῆς Β. Πλ., ἀναγινωσκόμενα ἕτως, ὑπὸ τὴν δεκάτην ἐβδόμην μοῖραν, τριάκοντα τέσσαρα πρῶτα λεπτά, καὶ τεσσαράκοντα πέντε δεύτερα τῆς Μ., καὶ τὴν πενηκοστήν πρῶτην μοῖραν, τριάκοντα ἐν πρῶτον λεπτὸν τῆς Βορείου Πλάτους.

Ἄλλ' ἐπειδὴ ἀνεφέραμεν ἐνταῦθα Μῆκος, καὶ Πλάτος, ἀγαγκαῖον εἶναι νὰ ἐξηγήσωμεν καὶ ταῦτα, ὡς εὐρίσκόμενα εἰς ὅλας σχεδὸν τῆς παρόντος Λεξικῆς τὰς λέξεις.

Μῆκος ὀνομάζουσι οἱ Γεωγράφοι τὸ διάστημα τῆς Ἰσημερινῆς ἀπὸ Δ. πρὸς Α., καὶ κατὰ μίμησιν τῆς Πτολεμαίης οἱ περισσότεροι ἀρχίζουσι τὴν καταμέτρησιν ἀπὸ τὴν Σιδηρόνησον τῶν Μακάρων, τῆς ὁποίας ἀκολουθοῦμεν καὶ ἡμεῖς ἐνταῦθα ὥστε καθ' ὅλας τὰς μοῖρας τῆς μεγάλης τέτης κύκλος ἐκφραζόμεθα.

Τὸ δὲ Πλάτος δὲν εἶναι τὸ ἴδιον, διότι ὁ μὲν Ἰσημερινὸς κύκλος εἶναι ἓνας, καὶ ἀπανταχοῦ ὁ αὐτὸς, ὁ δὲ Μεσημβρινὸς ἀπανταχοῦ ἄλλος, καὶ ἐπ' ἀκριβείας κατὰ στιγμήν μεταβάλλει θέσιν, καὶ τεμνόμενος ἀπὸ τὸν Ἰσημερινὸν διαιρεῖται εἰς Βόρειον, καὶ εἰς Νότιον, ἀνὰ 180° ἕκαστον δὲ τῶν Ἡμισφαιρίων τέτων τεμνόμενον ἐξ ἡμισείας ἀπὸ τὸν πόλον Ἀρκτικόντε, καὶ Ἀνταρκτικόν, καταντᾶ νὰ ἦναι ἡ καταμέτρησις τῆς Πλάτους $\frac{3}{4}$ κύκλος, ἢτοι 90°.

Τῆς Μήκος αἱ μοῖραι ἔσαι ἴσαι πρὸς ἀλλήλας, λογίζονται δὲ 25 Γαλλικὰς λεύγας, τοῦ δὲ Πλάτους ὅσον πλησιάζουσι πρὸς τῆς πόλης, σμικρύνονται κατὰ τῆς Γεωγραφικῆς περὶ τέτων Πίνακας, τῆς ὁποίας γεωγραφήσαντες, σὺν Θεῷ, θέλομεν ἐκθέσει.

Εἰς ὅλην τὴν σειράν τῆς παρόντος Λεξικῆς εὐρίσκειται ἀπει-

πειρα παραδείγματα ἀποστάσεων, ὑπολογιζόμενα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον· ἀλλὰ σημείωσαι ὅτι διὰ τὴν εὐρῆς τὸ ἀκριβές, ἐπειδὴ τὰ διὰ τῶν μοιρῶν διαστήματα μετρῶνται κατ' εὐθείαν γραμμὴν, καλὸν εἶναι τὴν προσθέσθαι τὸ $\frac{1}{4}$ εἰς τὴν συναζομένην ὁλότητα, διὰ τὰς ἀνωμαλίαις τῶν δρόμων. Π. Χ. Ἐὰν θέλῃς τὰ εὐρῆς τὸ διάστημα μεταξὺ δύο τόπων ἀπέχοντων 10 μοίρας μεγάλης κύκλου, πλησιάζεις ταύτας μετὰ 25 λεύγας, καὶ εὐρίσκεις 250· προσθέτων δὲ καὶ τὸ $\frac{1}{4}$ εἰς λεύγας 62 $\frac{1}{2}$, λέγεις ὅτι οἱ τόποι ἔτι ἀπέχον πρὸς ἀλλήλας λεύγας Γαλλικὰς 322 $\frac{1}{2}$, καὶ πλησιάζεις εἰς τὸ ἀκριβές· περὶ δὲ τοῦ Μήκους τῆς λεύγης ταύτης, καὶ τῶν διαφόρων μιλίων, ἴδε τὰς λέξεις Γαλλία, καὶ Τερκία.

Εἶναι καὶ ἄλλοι μεγάλοι κύκλοι, ὡς ὁ Ὀρίζων, καὶ οἱ δύο Κόλμοι, καὶ μικροὶ οἱ Πολικοὶ λεγόμενοι, ἐπειδὴ δὲν ἔχουν τὸ αὐτὸ κέντρον μετὰ τὴν γῆν· ἀλλὰ περὶ τῶν δὲν εἶναι ἀνάγκη τὰ ἐκτείνωμεν ταῦτα τὰ Προγυμνάσματα.

Ζῶναι τῆς ὑδρογείης Σφαίρας μετρῶνται πέντε, ἢ τοὶ Διακέκαυμένη, ἐκτεινομένη περὶ τὰς 22° 30' ἐκατέρωθεν τῆ Ἰσημερινῆ.

Εὐκρατοὶ δύο, καὶ Κατεψυγμέναί δύο, ἢ τοὶ ἀνὰ μία πρὸς ἕκαστον Ἀρκτικόν, καὶ Ἀνταρκτικόν Ἡμισφαίριον. Ὀνομάσθησαν Ζῶναι διὰ τὸ πλάτος αὐτῶν, καὶ τὴν περίζωσιν τῆς Σφαίρας.

Κλίμα ὀνομάζεται διάστημα κλίνον ἀπὸ τὸν Ἰσημερινὸν πρὸς τὰς Πόλεις· τὰ κλίματα χρησιμεύον πρὸς διάκρισιν τῆς μεγεθύνσεως τῶν ἡμερῶν, καὶ τῶν νυκτῶν. Αὐτὰ εἶναι 24 κατὰ τὰς Νεωτέρους, καὶ ἐπ' ἀκριβείας ὀλίγον χρησιμεύον διὰ τὸν σκοπὸν, πρὸς ὃν διορίζονται.

Πόλοι εἶναι δύο· Βόρειος, ἢ τοὶ Ἀρκτικός, καὶ Νότιος, ἢ τοὶ Ἀνταρκτικός. Ἐκαστος τῶν ἀπέχει $\frac{1}{4}$ κύκλου ἀπὸ τὸν Ἰσημερινόν, ἢ τοὶ 90°, καὶ εἶναι σχεδὸν ἀκατοίκητοι διὰ τὸ ψύχος. Ὁ Ἀρκτικός εἶναι ὄρατος διὰ τὴν λοξὴν θέσιν τῆ ἀξωνος τῆς γῆς, ὡς πρὸς τὸν ἕρανόν, καὶ ὁ Ἀνταρκτικός ἀόρατος. Οἱ εἰς αὐτὰς κατοικῶντες ἔχουν

μίαν ἑξαμηνιαίαν ἡμέραν, καὶ μίαν ἑξαμηνιαίαν νύκτα κατ' ἔτος ὥστε ὅσον ἀπομακρύνεται τις ἀπὸ τὸν Ἰσημερινὸν πρὸς τὰς Πόλεις, ἄλλο τόσον ἀναλογικῶς εὐρίσκει μεγαλητέρας τὰς νύκτας, καὶ τὰς ἡμέρας, ἢ γοὺν τὴν διαφορὰν αὐτῶν.

Ἄλλὰ ταῦτα μὲν, ὡς ἐν συνόψει τὰ δὲ περὶ τούτων μεθοδικώτερον εὐρίσκεις εἰς τὴν ἐκδοθεῖσαν Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Γεωγραφίαν παρὰ τοῦ Μακαρίτου Χρυσάνθου Νοταρᾶ, καὶ ἡμεῖς, σὺν Θεῷ, θέλομεν τὰ ἐκθέσει εἰς τὴν προσημειωθεῖσαν Γενικὴν Γεωγραφίαν μὲ ἐντελῆ ἀκρίβειαν.

α δ. ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΠΡΟΓΤΜΝΑΣΜ.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ

Τῶν Συνοπτικῶν Σημείων.

Διὰ τὰ μὴ ἐπεκτανθῆ πολὺ τὸ Βιβλίον μὲ ταυτολογίας, ἀλλὰ καὶ τὰ μὴ λείψῃ ἢ ἀναγκαία σαφήνεια, ἐπενοήθησαν σημεῖα τινὰ, ἢ τὰ ἀρκτικά τῶν λέξεων γράμματα, μὲ τὰ ὅποια φανεροῦται τὸ ἐλλεῖπον ἀπὸ τῆς ὀλόκληρον γραφῆς.

Δηλαδὴ

— Τὸ σημεῖον τῆτο τίθεται μετὰ τὰς ὀνομασίας τῶν Πόλεων, καὶ Χωρίων.

≡ Διπλῆν δ' ἕτως μετὰ τὰς μεγάλων Τόπων, Νήσων, καὶ Ἐπικρατειῶν, Ποταμῶν, Θαλασσῶν, κ. τ. λ. Ὄταν. δὲ μεταξὺ δύο ἀριθμῶν τεθῆ γραμμὴ — δηλοῖ τὸ, ἕως, ὡς ἀπὸ 36° — 38° 45' ἀναγινωσκόμενον, ἀπὸ 36 μοίρας, ἕως 38 μοίρας, καὶ 45 πρῶτα λεπτά.

Μ. — Δηλοῖ τὸ Μῆκος τῆ Μεσημβρινῆ ἀπὸ τῆς Δυτικωτέρας τῶν Μακάρων.

Π. ἢ Πλ. Πλάτος ἀπὸ τῆ Ἰσημερινῆ πρὸς τὰς Πόλεις.

Πλ. Β. Πλάτος Βόρειον, ἢ Ἀρκτικόν.

Πλ. Ν. Πλάτος Νότιον, ἢ Ἀνταρκτικόν.

Δ. — Δεύγα Γαλλικὴ κοινή.

Μίλ. — Μίλλιον τῆ τόπου, περὶ τῆ ὁποίου γράφομεν, ἢ τῆ κυριεύοντος αὐτὸν Ἔθνους.